

Binlerin Katilleri Kimlerdir ?

Hakim sınıflar ve uşakları tarihin sanık sandalyesine oturtulacaklardır

TÜRKİYE'de üç beş yıl geçmemektedir ki, deprem yüzünden yüzlerce, binlerce vatandaş can vermesin, evsiz, barıksız aç, mahul kalmasın... Sadece cumhuriyet döneminin felaketleri:

1939 Erzurum Zلزهlesi'nde 32.372, 1943'te Iğz'da 4.016, 1944'te Düzce'de 1381, 1946'da Varto'da 833, 1951'de Kurgunlu'da 50, 1953'te Yenice - Gönen'de 265, 1963'te Gönen'de 25, 1966'da Varto'da 2.283, 1967'de Pülümür'de 112, 1968'de Bartın'da 27, 1969'da Alaşehir - Sarıgöl'de 40 vatandaş can vermiştir.

Bu felaketlere geçen hafta 1064 vatandaşın ölümüyle sonuçlanan Gediz Depremi eklemiştir.

Egemen sınıflar sözcüklerinin ve iktidarda bulunan politikacıların beyanına bakılırsa, bütün bu depremler, «Takdiri İlahi»dir. Türkiye'ye Ortaçağ düzenini getirmek isteyen İmretçilere bakılırsa, din ve ahlak kuralları hiçe sayılarak, mini - etik güylenere verilmiş «İlahi bir cezadır».

Her depremden sonra oynanan klasik bir oyun vardır.

● Önce gazetelerde 120 punto, 144 punto felaket manşetleri, karartılmış başlıklar...

● Ardından Cumhurbaşkanı (ki bu defa neden sonra deprem bölgesine gitmek lutfunda bulunmuştur), Başbakan, bakanlar, parti temsilcilerinin deprem bölgesinde ceveleni.

● Onun ardından Başbakan'ın, gerekli tedbirlerin alındığına dair beyan ve «Herşeyi yeniden yapacağız» vaadleri.

● Onunla beraber, muhalefet sözcüklerinin, yardımların mahalline zamanında yetiştirilmediğine dair demeçleri, yani «Biz işbaşında olsaydık, bu yardımlar hemen elinize geçirdi mi suullu göz kırpmaları...»

● Ondan sonra yardım kampanyaları, Kızılay çadırları, gazete-

İşte deprem bölgesinde müteahhiflerin hırsızlığına belgeleyen resimlerden biri. Bir bina ayakta, ötekisi yerle bir!

YAVRUSUNUN ÖLÜSÜNÜ TAŞIYOR
— Sadece takdiri İlahi mi? —

lerin tiraj almak için düzdüklere yardım kervanları, yurt dışından gelen yardımlar vs... vs...

Gelen yardımların, felaketzedelerin eline geçmeden vurguncuların elinde eriyip gitmesi... Yıkılan evlerin yerine yenilerinin yapımında bir yığın ihale, inşaat yolsuzlukları ve ondan sonra kulağın üstünde kuyukusuna yatma!

Hayır... Bu öyle iki kelimeyle «takdiri İlahi»ye bağlanacak bir olay değildir. Elbette, tabii afetler karşısında insanlığın yapabileceği şeyler sınırlıdır. Ama deprem bölgesinde bulunan bir Türkiye'de, gerçekten halka dönükse, halkın iktidarı ise, hükümetlerin yapabileceği çok şeyler, alabileceği çok tedbirler vardır.

Nitekim depremlerle ön sahalarda Japonya'dan gelen bir uzman, Varto deprem bölgesinde yaptığı incelemelerden sonra şu açıklamayı yapmıştı: «Bu kadar can kaybı olmasının tek nedeni, iptidai konuttur...»

Son Gediz Zلزهlesinin gazetelerde çıkan fotoğrafları da inceleirise, yerle bir olmuş yapıların yanında sapaş sağlam, dindik duranları da göze çarpmaktadır. Betonarme yada ahşap olsun, bazı binalar yıkılmış, bazıları yıkılmamıştır.

Bunun bir nedeni olmalıdır. Dolayısıyla, sorumluları da...

Deprem bölgesi bir ülkede yapılacak binalarda uygulanacak yapı sistemleri vardır. Betonarme yapılar için mutlaka uygulanması gerekli deprem hesapları vardır. Bu hesaplar uyarınca kullanılacak demir miktarı, beton dozajı ve gronometrisi vardır.

Yıkılan binaların fotoğraflarında unufak olmuş beton kolonlar ve döşemeler görülmektedir. Kum gibi dağılan betonarme yapı parçalarından tek tek ince demirler fırlamıştır.

Deprem bölgeleri dışında bile, beton demirleri ve bağlanmaları için yapı yönetmelikleri asgari ölçüler vermiştir. Yıkılan binalarda bu asgari ölçülere bile uyulmadığı görülmektedir. İnşaat mühendisleri - başbakan hariç - mutlaka bu binalarda inceleme yapmalıdır. Kullandıkları beton dozajı ve demir miktarını saptayıp açıklamalıdır. Binlerce insanın ölümüne neden olan bu binaları yapan ve yapımına izin veren yetkililerden hesap sorulmalıdır. Suçları: Ölüme sebebiyettir.

Sorumluluk bu kadarla da bitmemektedir. Bu hesap, sadece cumhuriyet döneminde yapılan betonarme binaları inşa edenlere yada inşasına izin verenlere ait olmaktan da ileridedir. Ya betonun, demiri yüzünü görmeyenler. Vatandaşın yliceceğinden, içeceğinden keserek başını sokmak için kendi elleriyle diktiği derme çatma yapıların sorumluluğu kime aittir? O evi kendisi yapana mı?

Nerede ülke çapında konut planlaması? Nerede her vatandaşın bu plana göre insanca yaşayabileceği konutlar? Bunları yapmak, vatandaşın görevi midir? Kendisinden 18 yaşına gelince üniforma giymekten, üç beş kuruş kazanınca vergi kesmekten başka birşey düşünmeyen devletin görevi değil midir, bu ülke çapında planlamaya uygun konut yapmak? Konut adaletini sağlamak?

Ama mümkün mü? Devlet kimlerin elinde? Devlet askeri okuldan çıkıp elli yıl bürokratik kademelerde yükselirken 100 milyon liralık gayrimenkul sahibi olanların, üç beş günlük bahkane döneminde kardeşlerine milyonlarca lira kredi açtırdığı devletin arsalarını yok bahasına kendi silâlesine peşkeş çekenlerin elinde? Boğaz sahillerinde hela taşları Avrupa'dan getirtilmiş milyonluk kasaneler dikilirken, büyük kentlerde gökdelenler yükselirken Anadolu'daki, gecekondular bölgesindeki insanların konut derdini kim düşünür, kim sorar? Deprem koşullarına göre bina yapımından vazgeçtik, acaba emlak spekülâtorlerinin devletin kaderini elinde bulundurduğu bu ülkede vatandaşın başını sokabileceği bir köstebek yuvası sağlayabilmek için ne yapılmaktadır ki?

Evet, bu binlerin ölümünde birinci derecede, devleti elinde bulunduran egemen sınıf mensupları ve uşakları sorumludur. lar.

Ayrıca, bütün mimarlar ve inşaat mühendisleri ve onları yetiştiren eğitim kurumları da sırayla sorumluluk taşımaktadırlar. Parasız puluz, malzemesiz, yeterli bölgeden yoksun, kuşçmaz yörelerde başını sokacak dam yapmaya çabalayanları yalnız koyanlar da sırayla sorumludurlar.

Deprem bölgelerinde yerle bir olan evlerin çoğu (hele köylerdekinin tamamı, değil şiddetli depremler, kuvvetli bir tekmeyle bile yıkılır. Çünkü taş ve çamurdan örülmüştür. Demir, çelik, çimento, arsa, devlet bankalarının kredileri onların elinde değil ki, sağlam konutlar yapılmaz kendilerine. Dolandırıcıların, üçkağıtçıların elinde...

Şu İstanbul'da bir deprem olsa, İkinci hereler yıkılır dersiniz? Taşhartı, Sağmalcılar, Zeytinburnu, Alibeyköy, Kağıthane değil mi? Kuskusuz evet. Polislin salladığı ilk kazmayla yıkılverten kondu dayanır mı hiç depreme?

Bir de, müteahhidin, aracının alabildiğine hırsızlık ettiği kamu binaları, kooperatif yapıları v.b.

Ama İnönü'nün Taşhık'taki köşkü, boğazın kıyılarına sıralanmış villalar, Teşvikiye, Ni-

şantaş vb. yerlerin gökdelenleri yıkılmaz kolay kolay. Bunlar, üçbeş kuruş için kurşunlanan işçinin mrtından çarlık göm gibi çıkarılan paraları, devlet bankalarından alınan kredilerle yapılmıştır. Ve işte bu insanlardır Türkiye'de iktidar edenler ve de muhalefet edenleri!

«Herşeyi yeniden yapacağız» uytumasiyla milleti bir kez daha kandırıp, «Ölen ölmüş, kalan sağlar bizindir» diyerek girişilen yardım kampanyaları ise ayrı bir rezalettir. Varto depremine gelen gıda yardımları konservelerin, paketlerin İstanbul'un İhks çarkıteri mağazalarının satıldığı görülenler, Gediz'e gelen yardım malzemesinin akıbetinin de aynı olacağını bil mektedirler. Çünkü dizende ve mekanizmada hiçbir değişiklik yoktur, üstelik öil soyucu nebaşlar bu defa daha ustalaşmıştır.

Şimdi bir yandan Kızılay, bir yandan merhametli vatandaşlar felaketzedelere yardım yağdır maktadırlar. Yurt dışından çeşitli ülkelerden gıda ve malzeme yardımı gelecektir. Ama bunların çoğu felaketzedelerin eline ulaşmayacaktır. Nitekim daha şimdiden felaketzedeleri yardım malzemesinin çapulcuların eline geçtiğine dair şikayetleri parlamentoya aksetmiştir. Bu yardım soygununda, kısa zamanda birkaç açık göz daha milyon olacaktır. Ve Beyoğlu'nun, Şişli'nin, Niğantağ'ın çarkıteri mağazalarının vitrinleri biraz daha çeşitlenecektir!

Demirel demektir ki: «Kimse açığa kalmayacak...»

Bu demektir ki: «Kısa zamanda birkaç müteahhid daha zengin olacak...» Ne yazık ki, bu defa Süleyman Bey'in biraderi Şevket Bey, daha önce Varto'da kokusu çıktığı için, bu «kimseyi açığa bırakmama» nimetinden nasibini alamayacak...

Hafızası kuvvetli olanlar bilirler: Varto Depremi olduktan sonra da «Kimse açığa kalmayacak» için bir komite kurulmuş, başına da bir müteahhid getirilmiştir. Müteahhit ilk iş olarak, deprem bölgesinde kurulacak barakaların kereste işini Demirel'in biraderi Şevket Demirel'e vermiştir.

Bu işte keresteci vurmuz, malzemesici vurmuz, nakliyecisi vurmuz. Varto'da yaptırılan 1044 barakanın her biri 3.501 liraya mal olacakken müteahhitlere 6.000 liraya ihale edilmiş, müteahhitler bir kalemde 2.607.912 lira çarpmışlardır.

Felaketten canını şimdilik kurtaran bu kadın artık aç ve açığa kalmayacak mı?

